

Universiteit Utrecht

De innovatie van het curriculum van Opleidingsschool Utrecht-Amersfoort

STICHTING VOOR KATHOLIEK EN INTERCONFESIONEEL PRIMAIR ONDERWIJS

Anton Boonen (anton.boonen@hu.nl)

ontwikkelen • ontmoeten • ontplooiën

Context

Externe ontwikkelingen

- Toenemend tekort aan leerkrachten basisonderwijs
- Veranderende beroepsbeeld van een leerkracht basisonderwijs
- Samenwerken in en met de beroepspraktijk
- Adviesrapport 'Ruim baan voor leraren'

Interne ontwikkelingen

- Studeerbaarheid van het deeltijdcurriculum Opleidingsschool Utrecht-Amersfoort
- 'Smoel geven' aan Opleidingsschool Utrecht-Amersfoort

Strategische koers

1. Focus op 'samen opleiden, samen professionaliseren en samen onderzoeken'.
2. Het flexibiliseren van het curriculum om, vanuit een brede pedagogisch-didactische basis, gepersonaliseerde trajecten en specialisaties aan te kunnen bieden en leven lang ontwikkelen mogelijk te maken en te stimuleren.
3. Samen onderzoeken en innoveren: het creëren van een robuust en evidence-informed curriculum dat doorlopend wordt geïnnoveerd op basis van behoeften en vraagstukken vanuit het beleid, de opleidings- en beroepspraktijk.

Visievorming

Wat betekent flexibilisering voor:

- De visie op het beroep
- De visie op leren en ontwikkelen
- De visie op opleiden

“De opleiding en de praktijk volgen de student en niet andersom”

Universiteit Utrecht

Werken met leeruitkomsten en leerwegonafhankelijke toetsing

Landelijke
kaders

Kern- en
deeltaken

Leeruitkomsten

Leerdoelen

Beoordelingscriteria

Starten bij de vakbekwaamheidseisen

- Formuleren van leeruitkomsten
- Visie op toetsen (concentrisch & LOT)

Beroepstaken/producten Fase 1

Beroepsproduct Lesgeven in Rekenen-Wiskunde & Taal

- Voorbereiden & evalueren van 1 onderbouwde reken-wiskunde les
- Voorbereiden & evalueren van 1 onderbouwde taalles
- Ontwerpen van een instructie in digibordsoftware

Beroepsproduct OJW lessen geven

- Voorbereiden & evalueren van 2 onderbouwde lessen Aardrijkskunde, Geschiedenis en Natuuronderwijs & Techniek
- Schrijven visie op onderwijs mbt OJW

Beroepsproduct Het ontwikkelende kind

- Het in kaart brengen en onderbouwen van het cognitieve (op het gebied van rekenen-wiskunde & taal), sociaal-emotionele en fysieke ontwikkelingsniveau van 1 leerling

Beroepsproduct Kunst in Beweging 1

- Het maken van een videoverslag met toelichting op muziek, beeldend onderwijs, dans/drama, bewegingsonderwijs & ICT

Beroepstaken/producten Fase 2

Beroepsproduct Rekenen-Wiskunde & Taalonderwijs ontwerpen

- Ontwerpen van onderbouwde 1 reken-wiskunde les.
- Ontwerpen van 1 onderbouwde taalles.
- Ontwerpen van een instructie in digibordsoftware.

Beroepsproduct Omgevingsonderwijs ontwerpen

- Voorbereiden, geven en evalueren van ontworpen omgevingsonderwijs op het gebied van OJW.
- Voorbereiden & evalueren van 2 onderbouwde lessen van het vak dat niet centraal stond tijdens het onderwijsontwerp.

Beroepsproduct Engels in het basisonderwijs

- Ontwerpen van een lessenreeks Engels.

Beroepsproduct Leren differentiëren

- Het in kaart brengen en onderbouwen van het cognitieve (op het gebied van rekenen-wiskunde & taal), sociaal-emotionele en fysieke ontwikkelingsniveau van leerlingen.
- Focus op de ontwikkeling van de leerlingen én op de ontwikkeling van jezelf als leerkracht.

Beroepsproduct Kunst in Beweging 2

- Ontwerpen en uitvoeren van samenhangend onderwijs aan de hand van een overkoepelend thema (met daarin de vakken muziek, beeldend onderwijs, dans/drama, bewegingsonderwijs en ICT).

Universiteit Utrecht

Het ontwerpen van een flexibel curriculum op de grenzen van beroeps- en opleidingspraktijk

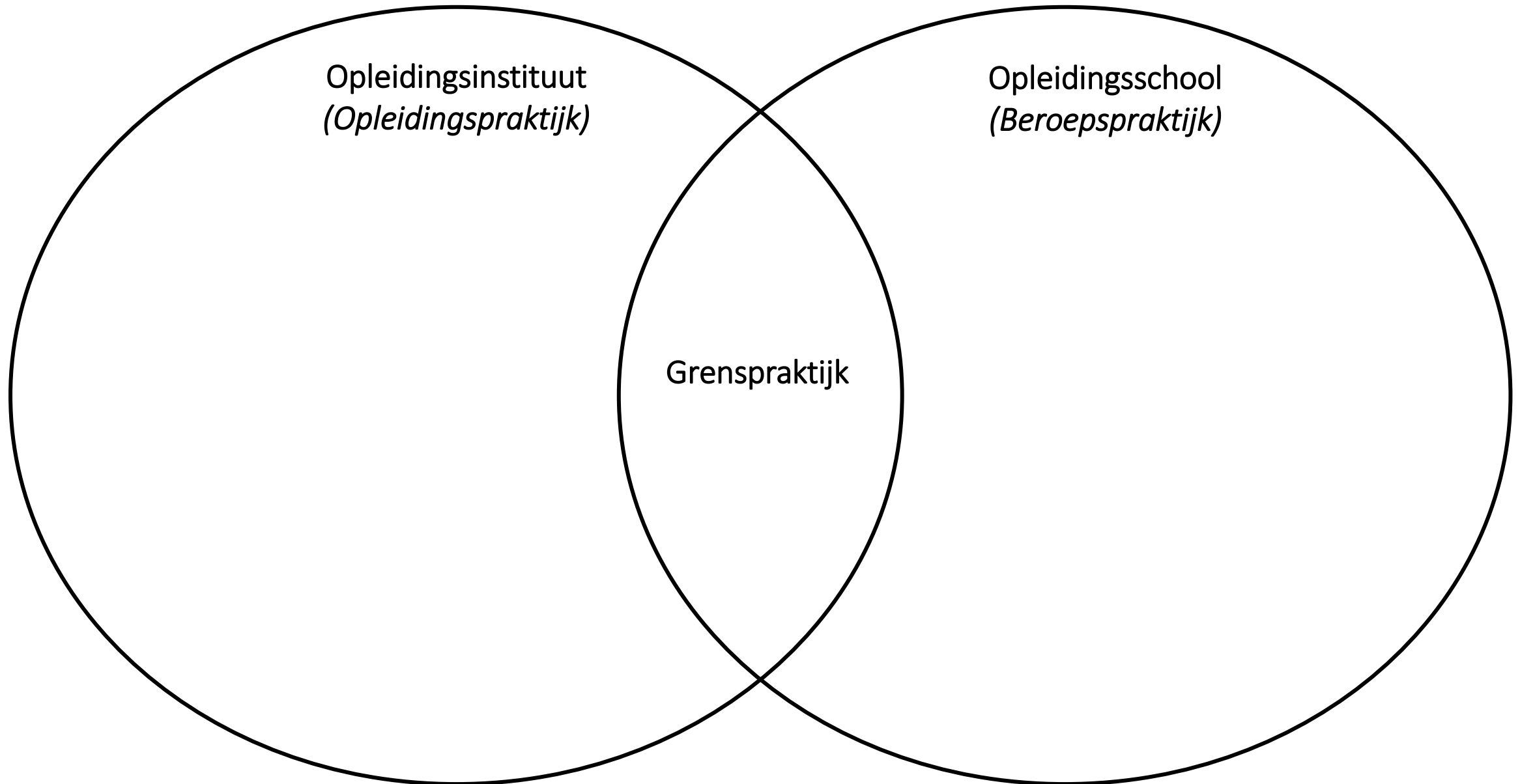
Opleidingsinstituut
(Opleidingspraktijk)

Opleidingschool
(Beroepspraktijk)

Grenspraktijken = praktijken die op de grenzen van andere praktijken zijn ontstaan

Kwadrantenmodel hybride leeromgeving

Kennisverwerving: een leerproces gericht op het aanleren van theorie

Acquisitie

Het verwerven van kennis en vaardigheden, losstaand van het beroepsproces.

Stilzetten van werkproces om vraagstuk op te lossen & kritisch reflecteren op praktijksituaties en expliciteren van kennis.

Leeruitkomst(en)

Leren in oefensituaties, gestructureerde opdrachten en simulaties.

Leren door te doen tijdens het echte werkproces.

Participatie

Deelnemen aan de community of practice

Echte beroepsproces is afwezig: leren verloopt onder condities, stapsgewijs en onder begeleiding met sterke sturing

Geconstrueerd

Leren tijdens het beroepsproces, leren in de context van een werkomgeving waar het reguliere werk wordt uitgevoerd

Realistisch

(Zitter, Kinkhorst, Simons & Ten Cate, 2009; Zitter, 2010; Zitter, De Bruijn, Simons & Ten Cate, 2010; Zitter e.a., 2011; Zitter e.a., 2012; Zitter & Hoeve, 2012; Zitter & Hoeve, 2013).

Onderdeel 'blend'**Aard van de leeractiviteiten****Locatie****Plek in de hybride leeromgeving (kwadrant)**

Ontwikkelen van kennis en handelingsrepertoire met betrekking tot vakinhoud, vakdidactiek, pedagogiek en communiceren en samenwerken.

Opleidingsinstituut (ITT)

Geconstrueerd acquisitie (linksboven)

Face to face onderwijs

Toepassen van kennis en handelingsrepertoire met betrekking tot vakinhoud, vakdidactiek, pedagogiek en communiceren en samenwerken.

Opleidingsinstituut (ITT)
Beroepspraktijk (opleidingsschool)

Geconstrueerd participatie (linksonder)

Leren op de werkplek

Leren in het 'echte' beroepsproces; pedagogisch-didactisch handelen, communiceren en samenwerken en onderzoekend werken

Beroepspraktijk (opleidingsschool)

Realistische participatie (rechtsonder)

Realistische acquisitie (rechtsboven)

Leerteam leren

Aan de hand van casuïstiek wordt professionele identiteitsontwikkeling gerelateerd aan pedagogisch-didactisch handelen, communiceren en samenwerken en onderzoekend werken

Opleidingsinstituut (ITT) & Beroepspraktijk (opleidingsschool)

Realistische acquisitie (rechtsboven)

Geconstrueerd participatie (linksonder)

Studieloopbaanbegeleiding

Online leren

<i>Opleidingsfase 1: Opleidingsbekwaam</i>			
Thema: Leren Lesgeven (4-12 jaar)		Thema: Het ontwikkelende kind (4-12 jaar)	
Rekenen-Wiskunde & Taal	Wereldvakken	Cognitieve, sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling	Creatieve vakken & Bewegingsonderwijs
<i>Opleidingsfase 2: Basisbekwaam (beroepstakenbekwaam)</i>			
Thema: Onderwijs Ontwerpen (4-12 jaar)		Thema: Leren differentiëren (4-12 jaar)	
Rekenen-Wiskunde & Taal	Wereldvakken	Cognitieve, sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling	Creatieve vakken & Bewegingsonderwijs
<i>Opleidingsfase 3: Gevorderd bekwaam (werkplekbekwaam)</i>			
Thema: School en de actuele context (4-12 jaar)			
Kind & Context	Wetenschap & Technologie	Uitgaan van talenten binnen de groep en de school	Internationalisering, (wereld)burgerschap en cultuureducatie
<i>Opleidingsfase 4: Startbekwaam</i>			
Thema: De startbekwame leerkracht (4-12 jaar)			
Profileringsruimte	AFSTUDEERFASE		

Flexibiliteit in tempo, tijd, locatie, inhoud, werkvormen, toetsing, begeleiding

Universiteit Utrecht

Toekomst: samen opleiden, professionaliseren en onderzoeken in een breed netwerk

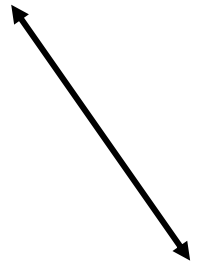
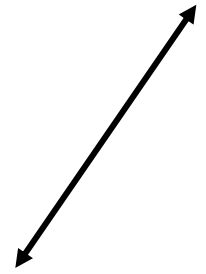
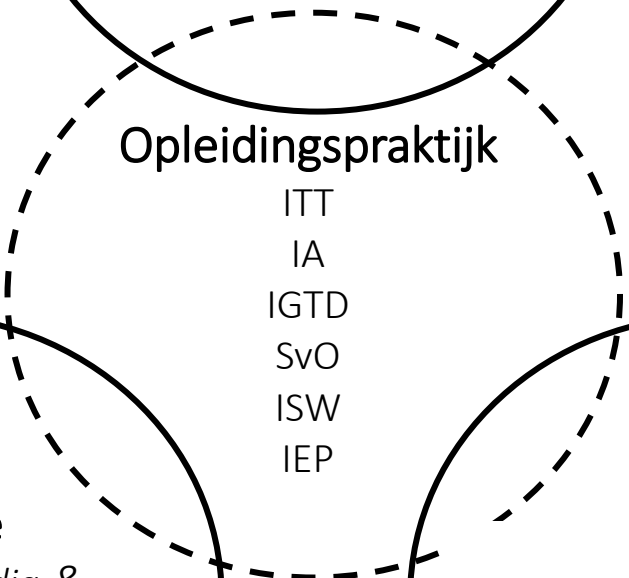
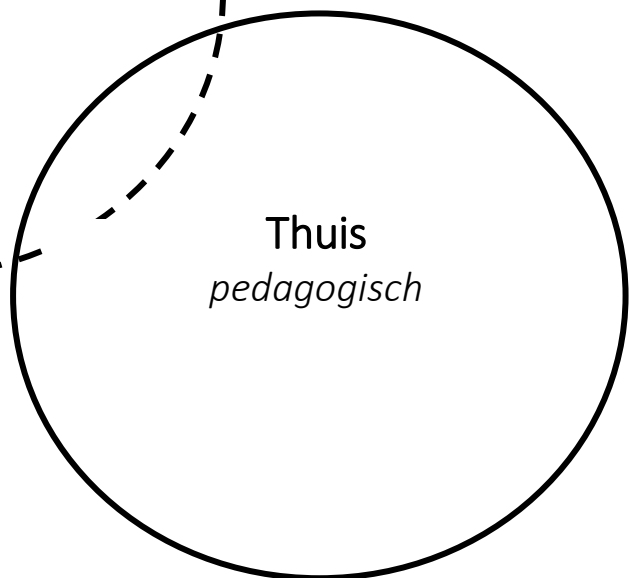
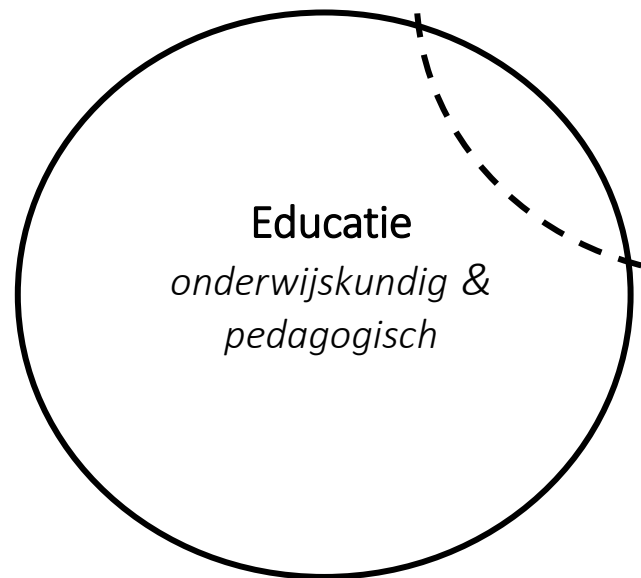
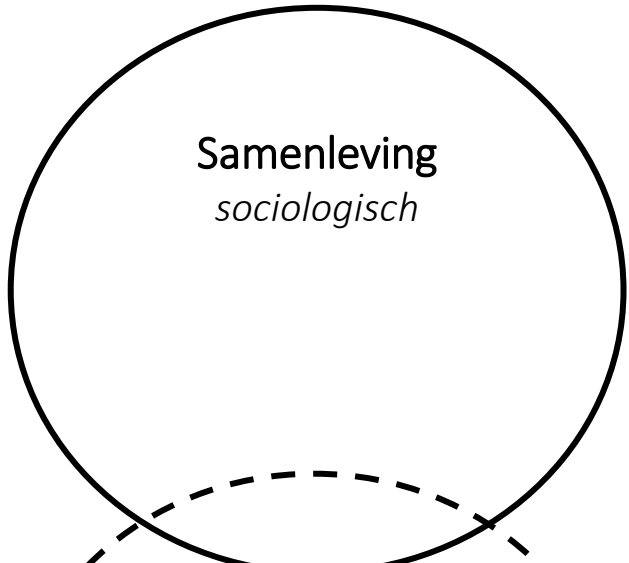
Actuele onderwerpen uit de beroepspraktijk

	Kind & Context	Internationalisering, wereldburgerschap en cultuureducatie	Uitgaan van talenten binnen de groep en school	Wetenschap & Technologie
	Gezond eten & gezond leven; Laaggeletterdheid; Kansenongelijkheid; Kindermishandeling; Gezinsproblematiek en verborgen armoede	Internationaal georiënteerde leerinhouden; Multiculturaliteit; Extreme denkbeelden; Cultuureducatie; Internationale samenwerking	Omgaan met 'zorg'-leerlingen & kinderen met cognitieve, sociaal-emotionele en/of fysieke beperkingen Talentontwikkeling	Duurzaamheid; Wetenschappelijk redeneren; Taalontwikkelen leren; Digitale geletterdheid; Techniek
Anders organiseren van onderwijs	Gepersonaliseerd leren; Voor-en vroegschoolse educatie; Expertiseontwikkeling Jonge Kind; Brede scholen; Integrale kindcentra; Doorgaande lijn PO-VO			

Universiteit

Kenniscentra

Vragen n.a.v. presentatie praktijkbijeenkomst
5 juni 2020 Platform S&O beantwoord door
Anton Boonen

Waar liggen de accenten van de visie van de partnerschap en waar zie je dat terug in het curriculum behalve het kernbegrip flexibiliteit? (vraag vanuit de deelnemers)

Het accent van de visie op het beroep van het partnerschap ligt op:

- Op een goede manier de kerntaken van een leerkracht vervullen: *pedagogisch handelen* (vanuit een goede relatie met de kinderen en pedagogisch verantwoord), *didactisch handelen* (vanuit kennis van de vakinhouden, vakdidactieken en leerlijnen aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen), *onderzoekend handelen* (nieuwsgierig, kritisch en systematisch zoeken naar antwoorden op vragen en oplossingen voor problemen), en *samenwerken* (vanuit een open blik en met respect voor elkaar samenwerken met ouders, collega's, directie en andere professionals).
- Op een professionele manier het beroep uitoefenen: *reflectief* (kritisch kijken naar en waar nodig bijstellen van het eigen handelen en leren van ervaringen), *wereldwijs* (vanuit moreel besef en met een open blik kijken naar de maatschappij en daarbij inspelen op diversiteit en actualiteit), *communicatief* (doelgericht en constructief communiceren met anderen in verschillende posities en rollen), en *met professioneel eigenaarschap* (verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en het bereiken van de (gezamenlijke) doelen).
- Beschikken over gewenste persoonlijke eigenschappen: *inlevingsvermogen* (denken en handelen mede vanuit het perspectief van anderen), *flexibel* (wendbaar inspelen op omstandigheden), *creatief* (denken en handelen buiten vaste kaders, kansen en mogelijkheden zien) en *inspirerend* (vanuit eigen inspiratie ook kinderen inspireren)

Het accent van de opleidingsvisie van het partnerschap ligt eigenlijk op een aantal pijlers:

Pijler 1: Onderwijs en opleiding in co-creatie met de beroepspraktijk ('Samen opleiden')

Zie je terug in het feit dat we, ahv hybride leeromgevingenmodel, een curriculum hebben gemaakt samen met het werkveld; vanuit leeruitkomsten wordt gekeken waar welke aanbod het beste tot zijn recht komt. Blended learning is essentieel (wat leer je waar (f2f, werkplek en online).

Pijler 2: Onderwijsleeromgeving en didactiek gericht op startende én ervaren professionals

Het gaat hierom bijvoorbeeld het rekening houden met de leergeschiedenis van kandidaten als ze de opleiding binnen komen. Dat doen we aan de hand van een leerteamlijn; tijdens de leerteambijeenkomsten kijken wat de student al meeneemt uit eerdere leer- en werkervaringen. We leggen dat op de leeruitkomsten waardoor er een leerroute ontstaat. Die wordt steeds bijgesteld.

Pijler 3: Onderwijs gebaseerd op praktijkgericht onderzoek

We koppelen de inhoud van het curriculum direct aan het onderzoek wat gedaan wordt bij de lectoraten (bijvoorbeeld rondom effectief leerkracht gedrag, internationalisering, interprofessioneel samenwerken). Inhoud worden in de driehoek tussen opleidingsinstituut, beroepspraktijk en onderzoek geplaatst om zo de verbinding te creëren. We proberen steeds meer 'samen opleiden' te koppelen aan 'samen onderzoeken'.

Pijler 4: Flexibilisering om gepersonaliseerd leren mogelijk te maken

Student staat centraal; en we hebben het curriculum flexibel gemaakt vanuit verschillende dimensies (tempo, inhoud, werkvormen, toetsing, locatie etc).

Waaruit bestaat het praktijkcurriculum(40%) en hoe is dat georganiseerd? (vraag vanuit de deelnemers)

In het werkplekcurriculum gaat het op dit moment met name om het werken aan leeruitkomsten ahv het uitvoeren van beroepsproducten (reflection in action). Ik wil liever niet spreken over een curriculum in de praktijk en een curriculum op het instituut, maar vanuit één set aan leeruitkomsten kijken welke inhoud op welke manier behandeld kunnen worden. Dus al de leeruitkomsten gaat over het geven van een methodeles rekenen, dan kijken we wat plaatsvindt op:

Het instituut: bijvoorbeeld kennisverwerving ahv hoorcolleges en werkgroepen

Werkplek: uitvoeren van activiteiten en daarop reflecteren door praktijk-en schoolopleiders (reflection in action)

Online: kennisclips, voorbereidende activiteiten

Leerteam: ervaringen uitwisselen, casuïstiek bespreken, intervisie (reflection on action).

We proberen steeds kritisch te kijken welke leermogelijkheden er in welke omgeving zijn. Als er op een werkplek geen mogelijkheid is om aan een bepaalde leeruitkomst te werken kan er wellicht op het opleidingsinstituut een setting gecreëerd worden waar dit wel kan. Dit is een proces wat in ontwikkeling is.

Hoe is het proces gegaan m.b.t. een gezamenlijk curriculum. Hoe is het werkveld een partner geworden in de ontwikkeling? (vraag vanuit de deelnemers)

In het werkplekcurriculum gaat het op dit moment met name om het werken aan leeruitkomsten ahv het uitvoeren van beroepsproducten (reflection in action). Ik wil liever niet spreken over een curriculum in de praktijk en een curriculum op het instituut, maar vanuit één set aan leeruitkomsten kijken welke inhoud en op welke manier behandeld kunnen worden. Dus al de leeruitkomsten gaat over het geven van een methodeles rekenen, dan kijken we wat plaatsvindt op:

Het instituut: bijvoorbeeld kennisverwerving ahv hoorcolleges en werkgroepen

Werkplek: uitvoeren van activiteiten en daarop reflecteren door praktijk- en schoolopleiders (reflection in action)

Online: kennisclips, voorbereidende activiteiten

Leerteam: ervaringen uitwisselen, casuïstiek bespreken, intervisie (reflection on action).

We proberen steeds kritisch te kijken welke leermogelijkheden er in welke omgeving zijn. Als er op een werkplek geen mogelijkheid is om aan een bepaalde leeruitkomst te werken kan er wellicht op het opleidingsinstituut een setting gecreëerd worden waar dit wel kan. Dit is een proces wat in ontwikkeling is.

Dank voor jullie aandacht!

Meer informatie & vragen?

Mail naar: anton.boonen@hu.nl

